

Cirkulärnr: 1993:93
Diariernr: 1993:1194
Handläggare: Göran Söderlöf
Avdsek: KEP Förh
Datum: 1993-06-07
Mottagare: Kommunstyrelsen
Personalfrågor
Gymnasieskola
Rubrik: Arbetsdomstolens dom nr 68/93 angående innebörden
av en regel om lönegaranti i ett avtal med
Lärarnasnas Riksförbund i samband med
kommunaliseringen av lärarna
Bilagor: Arbetsdomstolens dom nr 68/93

Personalpolitik 1993-2:24 Nyckelord: AD

Arbetsdomstolens dom nr 68/93 angående innebörden av en regel om lönegaranti i ett avtal med Lärarnas Riksförbund i samband med kommunaliseringen av lärarna

Arbetsdomstolens dom nr 69/93 bilägges (bilaga 1).

BAKGRUND

Genom beslut av 1989/90 års riksdag upphörde den statliga avtalsregleringen inom skolan med utgången av år 1990. Därmed kom lärarna att omfattas av ett enhetligt kommunalt huvudmannaskap.

För att klara överföringen till det kommunala avtalet slöt berörda parter centrala övergångsavtal. Den tvist som arbetsdomstolen fick att pröva gällde en bestämmelse i det övergångsavtal som träffades mellan arbetsgivarförbunden på den kommunala och landstingskommunala avtalssektorn och lärarorganisationerna. Närmare bestämt har tvisten rört tolkningen av punkten 13 i § 3 Bilaga 1 till § 2 i överenskommelsen 1990-12-18 om löne- och anställningsvillkor för lärare, skolledare och syofunktionärer.

Parter i det avtal som innehåller den omtvistade bestämmelsen var å ena sidan Landstingsförbundet och Svenska Kommunförbundet och å andra sidan Lärarnas Riksförbund, och Sveriges Civilingenjörersförbund.

Arbetsgivarsidan redovisade som sin uppfattning i tvisten att den faktor med vilken division skulle göras enligt första meningen i bestämmelsen skulle utgöra summan av den uppehållslönefaktor som redovisas i tabellen i AB 89 § 18 mom 2 st 6 och i förekommande fall delfaktorn 0,03 i det efterföljande stycket. Enligt arbetsgivarsidans uppfattning skulle inte regeln tillämpas på annat sätt än att en lärare skulle ha samma lön efter kommunaliseringen som han eller hon hade före, förutsatt att längden på arbetsåret inte ändrades. Skulle arbetsåret ändras så skulle en tilläpning enligt landstingets tolkning innebära att man fick göra en motsvarande proportionell ändring av lönen.

LR däremot menade att den faktor med vilken division skulle göras enbart skulle bestå av tillämplig uppehållslönefaktor utan tillägg av delfaktorn 0,03. I motsats till arbetsgivarsidan skulle LR:s tolkning få den effekten att samtliga lärare som fyllt 40 år före övergången skulle få en uppjustering av lönen motsvarande 3 %.

ARBETSDOMSTOLEN

AD prövade tvisten enligt sin traditionella kollektivavtalsstolkningsmetod och konstaterade för det första att det inte kunnat visas att det förelegat någon gemensam partsavsikt att bestämmelsen skulle ha den innebörd som landstinget hävdade. Domstolen pekade bl a på att parterna överhuvudtaget inte diskuterat hur reglen skulle tillämpas och hur uträkningarna skulle ske i olika fall.

Därefter prövade AD tvisten utifrån båda parter uppfattning att deras egen tolkning av bestämmelsen hade mest stöd i dess ordalydelse. Efter sin analys i detta hänseende ansåg domstolen att båda parter hade visst fog för sina respektive ståndpunkter i fråga om ordalydelsen. AD ansåg emellertid att ordalydelsen var så oklar att den inte kunde få någon avgörande betydelse för tvistens lösning.

AD fann alltså att bestämmelsen var oklar till sitt innehåll. Enligt den tolkningsmetod som AD tillämpar har det också betydelse vem som har att bära ansvaret för oklarheten. De av AD utformade tolkningsreglerna bygger på den värderingen att part vid avtalsförhandlingar har skyldighet att lägga sig vinn om att för andra parten klargöra vad han åsyftar. Man kan säga att det gäller ett slags upplysningsplikt för den part som framlagt ett avtalsförslag. En part som lagt fram ett avtalsförslag men inte har förklarat reglens innehåll för motparten kan få bära risken - och ansvaret för - att motparten missuppfattat regelns innehåll.

När AD tillämpade principen om parts upplysningsplikt i målet fann man att det var LR som lade fram det första förslaget till avtalstext. Visserligen kom den ursprungliga texten att förändras av arbetsgivarnas förhandlare men detta gjordes enbart av den anledningen att den skulle kunna användas som avtalstext. Huvudansvaret föll alltså på arbetstagarorganisationen i sin egenskap av ursprunglig förslagsställare.

Arbetsdomstolen beslöt enhälligt att bifalla arbetsgivarpartens tolkning av avtalsbestämmelsen.

KOMMENTAR

AD:s dom är återigen ett traditionellt exempel på avgörande i kollektivavtalstvister. Kan man inte fastställa en gemensam partsavsikt så söker man sig fram efter den serie speciella tolkningsregler som utbildats av AD i en mängd olika avgöranden. I detta fall kom parts upplysningsplikt att fälla avgörandet.

Frågor i anledning av detta cirkulär besvaras av samtliga handläggare på förhandlingssektionen och Landstingsförbundets arbetsrättsenhet.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunalekonomi och Personalpolitik
Förhandlingssektionen

Markus Gustafsson

Göran Söderlöf